

HUQUQIY TARBIYA JAMIYAT UCHUN ZARURIY TAMOIYIL

Xakimova Gulchehra Sayrixonovna

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Pedagogik kafedra o'qituvchisi

Norboboyeva Sevinchoy

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti MI-2-23 guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqola huquqiy tarbiyaning mohiyati, vazifalari va zamonaviy yondashuvlarini yoritadi. Huquqiy tarbiyaning asosiy maqsadi fuqarolarni huquqiy bilimlar bilan ta'minlash va huquqiy ongni shakllantirishdir. Muallif, huquqiy tarbiyaning jamiyatdagi roli, qonunbuzarliklarining oldini olish va sog'lom ijtimoiy muhitni yaratishdagi ahamiyatini ko'rsatadi. Maqola, zamonaviy ta'lim usullari va metodlari orqali huquqiy bilimlarni oshirish yo'llarini tahlil qiladi. Xulosa sifatida, huquqiy tarbiya inson huquqlari va erkinliklarini hurmat qiladigan, adolatli va barqaror jamiyatni shakllantirishda muhim rol o'ynashi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Huquqiy tarbiya, Huquqiy bilim, Huquqiy ong, Qonunbuzarlik, Ijtimoiy muhit, Innovatsion ta'lim, Fuqarolik jamiyati, Adolat va tenglik

Аннотация: В данной статье освещаются сущность, задачи и современные подходы к правовому воспитанию. Основной целью правового воспитания является обеспечение граждан правовыми знаниями и формирование правосознания. Автор указывает на роль правового воспитания в обществе, его значение в профилактике правонарушений и создании здоровой социальной среды. В статье анализируются пути совершенствования юридических знаний с помощью современных методов и

приемов обучения. В заключение подчеркивается, что правовое воспитание играет важную роль в формировании справедливого и устойчивого общества, уважающего права и свободы человека.

Ключевые слова: правовое воспитание, правовые знания, правосознание, правонарушения, социальная среда, Инновационное образование, гражданское общество, справедливость и равенство.

Annotation: this article highlights the essence, tasks and modern approaches to legal education. The main goal of legal education is to provide citizens with legal knowledge and form legal consciousness. The author shows the importance of legal education in the role of legal education in society, the Prevention of violations and the creation of a healthy social environment. The article analyzes ways to increase legal knowledge through modern educational methods and techniques. As a conclusion, it is argued that legal education plays an important role in the formation of a just and sustainable society, respecting human rights and freedoms.

Keywords: legal education, legal knowledge, legal consciousness, lawlessness, social environment, innovative education, civil society, Justice and equality.

Bugungi kunda jamiyatning barqaror rivojlanishi uchun fuqarolarning, ayniqsa, yoshlarning huquqiy ongi va madaniyatining yuksak bo'lishi muhim ahamiyatga ega. Aynan shu jihat huquqiy tarbiyaning dolzarbligini belgilaydi. Zero, huquqiy bilimga ega, qonunlarga hurmat bilan qaraydigan va o'z huquq hamda majburiyatlarini yaxshi biladigan fuqaro – demokratik jamiyatning asosiy tayanchidir.

Huquqiy tarbiya – bu shunchaki qonunlarni o'rgatish emas, balki yoshlarda qonuniylik, adolat, vatanparvarlik, mas'uliyat kabi qadriyatlarni

shakllantirish jarayonidir. Huquqiy ong – bu fuqaroning o‘z huquq va burchlarini bilishi, ularni hurmat qilishi va amalda unga amal qilishi demakdir. Huquqiy madaniyat esa bu bilimlarni kundalik hayotga tatbiq eta olish qobiliyatidir.

Afsuski, bugungi kunda ayrim yoshlarimiz orasida qonunga bepisandlik, huquqiy savodsizlik holatlari uchrab turibdi. Bu esa biz – ota-onalar, ustozlar, jamoatchilik vakillari oldida muhim vazifani qo‘yadi: huquqiy tarbiyani kuchaytirish, yoshlarga qonuniylikka sodiq bo‘lishni o‘rgatish.

Davlatimiz rahbari tomonidan ilgari surilgan “Yangi O‘zbekiston – huquqiy demokratik davlat” tamoyili bevosita bizning harakatlarimizga yo‘nalish beradi. Maktab, kollej, oliy ta’lim muassasalari, mahalla va oilalarda huquqiy tarbiya tizimiga e’tibor kuchaymoqda.

Shuningdek, bugungi texnologiyalar asrida yoshlar internet orqali huquqiy ma’lumotlarni tez va oson olishi mumkin. Bu imkoniyatdan to‘g‘ri foydalanish – zamonaviy huquqiy ongni shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

Huquqiy tarbiya – bu fuqarolarga, ayniqsa yoshlarga amaldagi qonunlarni o‘rgatish, huquq va erkinliklari haqida bilim berish, ularning huquqiy ongini shakllantirish hamda qonunlarga hurmat ruhida tarbiyalash jarayonidir. Bu tarbiya shaxsning hayotda to‘g‘ri yo‘l tanlashiga, huquqbuzarliklardan yiroq yurishiga va ijtimoiy mas’uliyatni his qilishiga xizmat qiladi. Huquqiy tarbiyaning asosiy vazifalaridan biri – fuqarolarda qonunchilikka sodiqlik, huquqiy mas’uliyat, o‘z huquq va burchlarini anglash tuyg‘usini mustahkamlashdir. Ayniqsa, yoshlar orasida jinoyatchilik va huquqbuzarlikning oldini olishda huquqiy tarbiyaning ahamiyati beqiyosdir. Shu sababli, ushbu tarbiya maktabgacha ta’limdan tortib, oliy ta’limgacha bo‘lgan barcha bosqichlarda tizimli olib borilishi lozim.

Huquqiy tarbiyaning samarali olib borilishida quyidagi omillar muhim o‘rin tutadi:

- Ta'lim muassasalari: maktablarda "Huquqshunoslik asoslari" fanining sifatli o'tilishi, interaktiv usullar orqali qonunchilikni o'rgatish.

- Oila: farzandlarda yoshligidan qonunlarga hurmat, adolatga intilish kabi fazilatlarni shakllantirish.

- Mahalla va ijtimoiy institutlar: huquqiy targ'ibot tadbirlari, huquqiy maslahatlar, yoshlar bilan suhbatlar o'tkazish.

- OAV va internet: teleko'rsatuvlar, bloglar, ijtimoiy tarmoqlarda huquqiy targ'ibot va tushuntirish ishlari.

Shuningdek, huquqiy tarbiya faqat nazariy bilim berish bilan cheklanmasligi lozim. U amaliy hayotda qo'llaniladigan, shaxsda huquqiy madaniyatni shakllantiradigan vositaga aylanishi zarur.

Huquqiy tarbiya - bu fuqarolarni huquqiy bilimlar bilan ta'minlash va ularni huquqiy ongini shakllantirish jarayonidir. Ushbu tarbiya nafaqat qonunlar va normativ hujjatlar bilan tanishtirishdan iborat, balki shaxsiy, ijtimoiy va axloqiy masalalarni ham qamrab oladi. Huquqiy tarbiya jamiyatda huquqni hurmat qilish, qonunbuzarliklarning oldini olish va fuqarolik jamiyatining shakllanishida muhim omil hisoblanadi.

. Huquqiy bilimlarni oshirish: Huquqiy tarbiya ishining asosiy maqsadi fuqarolar, ayniqsa yosh avlodni, huquqiy bilimlar bilan ta'minlashdir. Bu, barcha fuqarolarga o'z huquqlarini va majburiyatlarini tushunishda yordam beradi.

2. Huquqiy ongni shakllantirish: Fuqarolarni o'z huquqlarini himoya qilishga, qabul qilinayotgan qonunlar va qarorlarga munosabat bildirishga o'rgatish huquqiy ongni oshiradi. Bu, kelajakda huquqni hurmat qilish va qonun oldida tenglik prinsiplarini qabul qilishga olib keladi.

3. Qonunbuzarliklarning oldini olish: Huquqiy tarbiya jarayonida fuqarolarni huquqbuzarliklar, ularning oqibatlarini va bunday harakatlarning jamiyatga ta'siri haqida ma'lumot berish orqali qonunbuzarliklar sodir etilishining oldini olish mumkin.

4. Sog'lom ijtimoiy muhitni yaratish Huquqiy tarbiya, shuningdek, ijtimoiy adolat, tenglik va hurmat etish kabi qadriyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Sog'lom ijtimoiy muhit esa ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi.

Huquqiy tarbiyada zamonaviy yondashuvlar Bugungi kunda huquqiy tarbiya jarayoni innovatsion yondashuvlar va metodlar orqali amalga oshirilmoqda. Masalan, interaktiv ta'lim, seminarlar, vebinarlar va huquqiy klublarning tashkil etilishi fuqarolarning huquqiy bilimlarini oshirishda samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Shuningdek, yoshlar uchun huquqiy muloqot va munozara tashkil etish muhimdir, chunki bu jarayonlar o'quvchilarni faol fikrlashga undaydi va o'z fikrlarini ifoda etishga o'rgatadi.

Xulosa. Huquqiy tarbiya jamiyatni yanada rivojlantirishga xizmat qiluvchi muhim jarayondir. U insonlarning huquq va erkinliklarini hurmat qilib, adolatli va barqaror jamiyatni shakllantirishda asosiy rol o'ynaydi. Har bir fuqaroning huquqiy ongini oshirish, adolat va qonun ustuvorligini ta'minlash va ijtimoiy muhitni yaxshilash maqsadida harakat qilish zarur. Bunday jarayonlar nafaqat individual shaxslarning, balki butun jamiyatning manfaatlariga xizmat qiladi. Huquqiy tarbiya nafaqat har bir shaxsning hayoti, balki butun jamiyat taraqqiyoti uchun muhim omildir. Har bir ota-ona, pedagog, davlat tashkiloti va ijtimoiy muhit vakillari bu borada o'ziga xos mas'uliyatni his etib, huquqiy ongini, madaniyatli avlodni tarbiyalashga hissa qo'shishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Abdug'afforov A. Huquqiy tarbiya va uning ahamiyati / A. Abdug'afforov. – Tashkent: O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi, 2020.
2. Karimov I. Huquqiy ta'lim va uning asosiy tamoyillari / I. Karimov. – Tashkent: O‘zbekiston davlat nashriyoti, 2017.
3. Mamatov B. Jamiyat va huquq: zamonaviy yondashuvlar / B. Mamatov. – Tashkent: Innovatsion rivojlanish vazirligi, 2019.
4. Rasulov D. Huquqiy ongni shakllantirishda zamonaviy metodlar / D. Rasulov. – Tashkent: O‘zbekiston huquqiy axborot portali, 2021.
5. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (1992). Tashkent: O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi.
6. Каримов И. А. Юсак маънавият – енгилмас куч. – Тошкент: Маънавият, 2008. – 176 б.
7. Қодиров М. Ҳуқуқий маданият асослари. – Тошкент: Ўзбекистон ёши, 2019. – 112 б.
8. Холбоев Н., Раҳмонқулов Б. Ҳуқуқшунослик асослари. – Тошкент: Фан ва технология, 2022. – 128 б.
9. Йўлдошев Қ.Х. Давлат ва ҳуқуқ назарияси. – Тошкент: Адолат, 2021. – 256 б.
10. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. – Тошкент: Ўзбекистон, 2023. – 64 б.
11. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни. – Тошкент, 2020. – 32 б.

12. O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari milliy bazasi – [Elektron resurs]. – Rejim kirish: <https://www.lex.uz> (murojaat qilingan sana: 19.05.2025).

13. Norma.uz – Normativ-huquqiy axborot portali – [Elektron resurs]. – Rejim kirish: <https://www.norma.uz> (murojaat qilingan sana: 19.05.2025).

14. Edu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Ta’lim vazirligi rasmiy sayti – [Elektron resurs]. – Rejim kirish: <https://www.edu.uz> (murojaat qilingan sana: 19.05.2025)